

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce:	diplomová / bakalářská
Posudek:	vedoucího / oponenta
Práci hodnotil(a):	Mgr. Andrej Artemov, Ph.D.
Práci předložil(a):	Jekatěrina Ladyga
Název práce:	Nina Šulginová, významná překladatelka české literatury / Нина Шульгина – известная переводчица чешской литературы

1. CÍL PRÁCE

Obecně platným cílem bakalářské práce se stala široce pojatá odpověď na otázky o roli překladatele ve vztazích mezi dvěma jazykovými prostředími, o vlivu překladatele na uvedení díla a jeho vnímání v zemi cílového jazyku nebo o strategii či tvůrčím stylu překladatele. Autorka práce se věnovala překladatelskému dílu N. M. Šulginové. Jedná se nejen o významnou překladatelku z češtiny do ruštiny, ale také popularizátorku české a slovenské literatury mezi rusofonními čtenáři.

Autorka se ujala tématu, jehož cíle podrobně vytyčila v Úvodu. Především se zaměřila na studium odborné literatury, z níž čerpala teoretické podklady pro své bádání. V seznamu literatury na str. 42–44 nalézáme 27 odborných vědeckých publikací, z nichž 14 jsou věnovány různorodým aspektům teorie překladu. Dále se uvádí 10 analyzovaných zdrojů, mezi nimiž jsou dva původní romány českých spisovatelů (M. Kundera a M. Viewegha) a dva konfrontované s nimi texty ruských překladů od N. M. Šulginové, kromě toho jsou v této rubrice umístěny zdroje, z nichž se čerpaly informace o profesním tvůrčím životě překladatelky.

Dalšími cíli bakalářské práce byly: vymezení základních teoretických pojmů (*umělecký překlad, literární styl, román, kritika překladu* atd.), shromáždění dostupných bibliografických údajů o překladech N. M. Šulginové, shrnutí biografických informací, analýza překladatelských postupů a tvorby textů překladatelky.

Takto stanovené cíle byly z větší části splněny. Autorka bakalářské práce postupovala svědomitě a již v Úvodu a teoretické 1. kapitole nastolila aktuální pro teorii překladu otázku: zdali lze vymezit jakýsi „styl překladatele“ prozaického díla, nebo se jedná o strategii překladatele založenou na složité kognitivní činnosti (str. 12–14).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Obsah bakalářské práce je zpracován standardním způsobem (od teorie k praxi). Práce je sepsána v ruštině.

Autorka se nejdříve věnuje teoretickému aparátu, o čemž pojednává v první kapitole. Zde seznamuje se základními pojmy teorie překladu a některými aktuálními problémy translatologie, které mají bezprostřední vztah ke zvolenému tématu bakalářské práce. Úvahy uvedené v podkapitole 1.2 (*Является ли перевод искусством. Художественность в переводе*) zasluhují pozornost. Zde autorka analyzuje vliv estetické složky původního uměleckého díla na práci překladatele. Reprezentuje názory teoretiků (Levého, Šuťomovové, Byčkova, Kovařovové), které syntetizuje ve vlastním pojednání. Dále, v podkapitole 1.3.1, se předkládají čtyři odlišné definice ekvivalence, na jejichž základě lze zjistit, o jak komplexní pojem se jedná. V podkapitole 1.3.2 je představena zkrácená verze klasifikace ekvivalence a ekvivalentů podle V. S. Vinogradova (2001, 81–102), která podporuje tézi o funkcionálním přístupu k ekvivalenci. Podkapitola 1.4 se věnuje teoretickým základům

analýzy osobnosti překladatele z hlediska jejího vlivu na volbu jazykových prostředků v cílovém jazyce. V podkapitole 1.4.3 je vhodně naznačena otázka nejednoznačnosti pojmu „styl překladatele“ (str. 13).

Podkapitola 1.4 je pomyslným „můstkem“ ke druhé kapitole, ve které je především zpracován základní životopis překladatelky N. M. Šulginové. Autorka bakalářské práce zdůrazňuje postupný vznik zájmu překladatelky o češtinu a slovenštinu, následně i o českou a slovenskou literaturu. V pojednání o tvorbě Šulginové (str. 16, podkap. 2.2) nacházíme zmínky o jejich pracovních postupech při překládání, o její esejistice a jiné publicistice (tematicky zaměřené převážně na dílo překládaných spisovatelů), a také o jejich osobních vztazích s některými spisovateli (hlavně s Kunderou a Vieweghem). Autorka bakalářské práce se věnuje údajům spojeným s tvorbou překladatelky, nezatažuje obsah podkapitol nevhodnými či příliš osobními informacemi. Na str. 16 je přítomen odkaz na Přílohu č. 1, v níž je umístěna velice přínosná souhrnná bibliografie překladů N. M. Šulginové s uvedením potřebných údajů (překládaný autor, název, žánr a rok vydání originálu, název překladu v ruštině a rok jeho publikace).

Třetí kapitola bakalářské práce má převážně praktický charakter. Zde se provádí analýza textů dvou českých románů: *Nesnesitelná lehkost bytí* od Milana Kundery a *Román pro ženy* od Michala Viewegha a jejich ruských překladů vytvořených N. M. Šulginovou. V úvodní pasáži ke třetí kapitole se zdůrazňují důvody volby těchto děl a jejich překladů jako předmětu analýzy. Vhodným způsobem se popisují vlastnosti spisovatelského stylu v těchto odlišných dílech. Dále se provádí komparativní analýza díla a jeho překladu. Byly vybrány relevantní fragmenty, na jejichž základě bylo možné demonstrovat překladatelské postupy a nejčastější projevy individuálního stylu překladatelky.

Komparativní textologické rozborů originálů a překladů obsahují aktuální a přínosná zjištění, na jejichž základě autorka předkládá logické závěry (str. 35–36).

Obsah bakalářské práce byl posouzen v elektronickém systému kontroly plagiátů s výsledkem shody 1 %, při čemž systém identifikoval shodu s dokumentem, který byl 2x řádně citován (jak s použitím uvozovek, tak i s použitím parafráze). V seznamu literatury se také uvádí zdroj, odkud byla citace pořízena.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Z formálního hlediska je práce organizována odpovídajícím způsobem. Struktura textu je přehledná. Autorka se snaží dodržovat citační normu a uspořádat podle ní seznam literatury (norma ČSN ISO 690:2022). Přes veškerou autorčinu snahu o pečlivou korekturu nalézáme v textu četné překlepy a interpunkční chyby, které však nenarušují celkový dojem z obsahu textu.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Autorka bakalářské práce se ujala aktuálního tématu, shromáždila značné množství teoretického (vědecká literatura z teorie překladu, a také zdroje pojednávající o N. M. Šulginové) a praktického materiálu (strukturovaný na základě aktuálních teoretických poznatků komparativní textový materiál ilustrující překladatelskou práci Šulginové). Text je rozvržen přehledně do 3 kapitol, z nichž poslední má praktické zaměření na podrobnou textovou analýzu originálních textů a textů překladů. Nezanedbatelnou hodnotu mají teoretické úvahy o stylu překladatele a o uměleckém přístupu překladatele k textu krásné literatury. Autorka kvalifikační práce si během pečlivé četby originálů a překladů dvou románů všimla celé řady textových vlastností charakteristických pro Šulginovou. Tyto vlastnosti lze do jisté míry označit za „překladatelčin styl“.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

1. Jak byste zjištěné poznatky o analyzovaných textech zapojila do výuky ruštiny? 2. Koho z moderních českých autorů byste doporučila k překladu, aby se s jejich tvorbou seznámili rusofonní čtenáři?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Výborně.

Datum: 24. května 2024

Jméno: Mgr. Andrej Artemov, Ph.D.